

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԸՆԴԴԻՄԱԽՈՍԻ ԿԱՐԾԻՔ

**ՄԵՍՐՈՊ ՎԱՐԴԱՆԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆԻ՝ «ԵՐԵՎԱՆԻ ՓՈՔՐ ԿԵՆՏՐՈՆԻ
ՎԵՐԱՐԺԵՎՈՐՄԱՆ ԳԵՂԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ» թեմայով**

ատենախոսության մասին

ԺԸ.00.01 «ճարտարապետություն» մասնագիտությամբ

ճարտարապետության թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման համար

Ատենախոսությունը բաղկացած է 135 էջ ընդգրկող հիմնական մասից՝ ներածությունից, 3 գլխից և ընդհանուր եզրակացություններից, 102 անուն աղբյուրների ցանկից և 22 հավելվածներից:

Ներածության մեջ ներկայացված են թեմայի արդիականությունը և հիմնավորումը՝ Երևանի փոքր կենտրոնի միջավայրի տարրերի վերարժևորմանն առնչվող հիմնախնդիրների լուծման համակարգված մոտեցումների տեսանկյունից:

Թեմայի վերաբերյալ առկա ուսումնասիրությունների շրջանակը ներառում է ոլորտին առնչվող՝ միջազգային և հայրենական հետազոտությունները, մշակած նախագծերն ու պաշտոնական փաստաթղթերը:

Ներկայացված են նաև հետազոտության նպատակը և խնդիրները, առարկան, մեթոդաբանությունը, ժամանակագրական և աշխարհագրական սահմանները, գիտական նորույթը, պրակտիկ արժեքը և արդյունքների հնարավոր ներդրումը:

Որպես հետազոտության նպատակ է սահմանված Երևանի փոքր կենտրոնի ճարտարապետական միջավայրի զարգացման արդի խնդիրների բացահայտումը և գեղագիտական որակի բարելավման համալիր վերարժևորման հիմնական ուղիների վերաբերյալ առաջարկությունների մշակումը:

Հետազոտության գիտական նորույթը կայանում է Երևանի փոքր կենտրոնի վերարժևորման հիմնական ուղղությունների առանձնացման, դրանց վրա ազդող հիմնական գործոններն ու օրինաչափությունները բացահայտման, փոքր կենտրոնի վերարժևորման մեթոդաբանության և առաջարկությունների փաթեթի մշակման մեջ:

Հետազոտության արդյունքները կարող են ներդրվել փոքր կենտրոնի համար նախագծային փաստաթղթերի մշակման, ինչպես նաև մասնագիտական կրթության դասընթացներում:

Հեղափոխության 1-ին գլխում («Քաղաքների ճարտարապետատարածական զարգացման ուղիները և վերարժևորման փորձը») ներկայացված են «վերարժևորում» հասկացության սահմանումը, արտերկրի փորձի, քաղաքաշինական առանձին տեսությունների և հետազոտությունների վերլուծությունը, Երևանի վերարժևորման արդի փորձը և խնդիրները, ճարտարապետատարածական կանոնակարգման, գեղագիտական ամբողջականության վերականգնման, վերարժևորման և պահպանման միտումները, ներկայացվել են ոլորտի իրավական կարգավորմանն առնչվող փաստաթղթերը: Վերլուծություններն ուղեկցվում են առանձին հեղինակներին, ճարտարապետական համալիրներին ու կառույցներին առնչվող օրինակների ներկայացմամբ: Ներկայացվել են նաև տվյալ գլխին առնչվող՝ 5 կետ ընդգրկող եզրակացությունները:

Հեղափոխության 2-րդ գլուխը՝ «Երևան քաղաքի «Փոքր կենտրոնի» դիմագծի ձևավորման և գեղագիտական խնդիրների լուծման առանձնահատկությունները» վերնագրով, ներկայացված են Փոքր կենտրոնի տարածահատակագծային կառուցվածքի կազմավորման հիմնական գործոնները և տարածական միջավայրի զարգացման պայմանները, ընդ որում, թե, առաջին, թե երկրորդ խնդիրները դիտարկված են պատմական զարգացման տարբեր փուլերի համատեքստում: Գլխի ամփոփիչ մասն անդրադառնում է վերարժևորման հիմնական օբյեկտների համակարգին՝ ամերիկացի ուրբանիստ և գրող Քևին Լինչի առաջադրած սկզբունքների հիման վրա: Ըստ այդմ, որպես հետազոտության առարկա, առանձնացվել են քաղաքային միջավայրի ֆիզիկական կառուցվածքի հետևյալ տարրերը՝ ուղիներ, եզրագծեր, շրջաններ, հանգույցներ և կողմնորոշող օբյեկտներ: Թվարկված տարրերն ըստ առանձին բաղադրիչների ենթարկվել են SWOT վերլուծության՝ ներքին (ուժեղ և թույլ կողմեր) և արտաքին (հնարավորություններ և

սպառնալիքներ) ծագման հատկանիշներով: Ներկայացված են եզրակացություններ՝ կատարվա հետազոտությունների վերաբերյալ:

Հետազոտության 3-րդ գլուխը՝ «Ճարտարապետահատակագծային միջավայրի վերարժևորման ուղիները և գեղագիտական խնդիրների լուծման հիմնական սկզբունքները» վերնագրով, ներկայացված են վերարժևորման արդի առանձնահատկություններն ու հիմնական սկզբունքները, դրանց մակարդակները, իրականացվել է վերարժևորման գործընթացի կառավարման հիմնական պայմանների մոդելավորում և դրա հիման վրա ներկայացվել են միջավայրի գեղագիտական որակի բարելավման ուղղությունները: Մշակվել է Երևանի Փոքր կենտրոնի ճարտարապետատարածական միջավայրի վերարժևորման օբյեկտների համակարգը և կառուցվածքային մոդելը: Ներկայացվել են նաև Երևանի առանձին շենքերի և դրանց առանձին բաղադրիչների, բակերի, փողոցների, առանձին համալիրների վերարժևորման հայեցակարգային բնույթի նախագծային առաջարկություններ: Գլուխն ավարտվում է եզրակացություններով: Ընդհանուր եզրակացություններով է ավարտվում նաև ատենախոսությունը:

Ատենախոսության թվով 22 հավելվածներում ներկայացված են հետազոտության գրաֆիկական բաղադրիչները՝ կառուցվածքային սխեմաները, հատակագծային և քարտեզագրական նյութերը, լուսանկարները, գծապատկերները, նախագծային առաջարկությունները:

Ընդհանուր առմամբ դրական գնահատելով կատարված աշխատանքը, հարկ է անդրադառնալ նաև դրանում տեղ գտած առանձին բացերին, որոնք, թերևս, փորձի պակասի հետևանք են և կարող են շտկվել ատենախոսի հետագա աշխատանքներում.

1. Ատենախոսության տեքստը խմբագրական և սրբագրման որոշ միջամտությունների կարիք ունի, հատկապես տեսանելի են վրիպակները և շարահյուսական անհարթությունները,- դրանց վերաբերյալ կոնկրետ նկատառումները աշխատանքային կարգով ներկայացվել են հեղինակին.

2. Հետազոտության առաջին գլխում առանձին բաժին է նվիրված ոլորտի

իրավական կարգավորումներին, սակայն եզրակացություններում այդ մասին անդրադարձ չկա: Այս բաժնում տրված են մեկնաբանություններ և վերլուծություններ 2013 թվականին շրջանառված և չընդունված՝ «Երևանի փոքր կենտրոնի կառուցապատման մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի առանձին դրույթների վերաբերյալ, ինչը կարծում ենք, փոքր-ինչ խնդրահարույց է, քանի որ չհաստատված իրավական ակտերի հիման վրա մեկնաբանություններն ընդունված չեն իրավաստեղծ պրակտիկայում:

3.Համակարգված չէ առանձին բաժինների և մասերի թվագրումը և դրանց հերթականությունը: Օրինակ՝ առանձին մասեր չունեն թվագրումներ, իսկ որոշ հատվածներում դրանք կրկնվում են:

4.Երկրորդ գլխում վերաբժանորման օբյեկտների կառուցվածքում (աղյուսակ 1) «եզրագծեր» մասում ներառված են միայն երկաթուղային խոչընդոտ պատնեշները, ինչը, կարծում ենք, բնորոշ չէ փոքր կենտրոնին և բնականորեն հետագա շարադրանքում անդրադարձ կա միայն մանկական երկաթուղուն, որը դժվար է դիտարկել որպես խոչընդոտ պատնեշ կամ եզրագիծ: Միաժամանակ, կողմնորոշող օբյեկտների ցանկում ներառված չեն մոնումենտալ արձանագործության նմուշները, նկատի ունենալով, որ դրանք Երևանի պարագայում առանձին դեպքերում առանցքային նշանակություն ունեն:

5.Ատենախոսության 2-րդ և 3-րդ գլուխների տեքստային (հիմնական) մասերում տեղ են գտել առանձին ձևակերպումներ («օգտագործվել են», «դասակարգվել են»՝ էջ 58, «կատարվել է», «բացահայտվել են»՝ էջ 61, «քննարկվել են», «ցույց է տրվել»՝ էջ 104 և այլն), որոնք բնորոշ են եզրակացություններին:

6.Հավելվածներում տեղ են գտել մի շարք ուշագրավ նկատառումներ և նախագծային-հայեցակարգային առաջարկություններ, որոնք իրենց անդրադարձը չեն ստացել տեքստային մասերում:

Ներկայացված նկատառումները չեն նսեմացնում հետազոտության գիտական ու գործնական նշանակությունը: Բազմագործոն վերլուծությունների արդյունքում

ստացված արդյունքները հիմնականում համոզիչ են: Դրանք կարող են կիրառություն գտնել ինչպես Երևանին և այլ բնակավայրերին առնչվող զարգացման ծրագրեր մշակելիս, այնպես էլ նախագծային պրակտիկայում ու մասնագիտական դասընթացներում:

Մերոպ Վարդանի Սահակյանի թեկնածուական ատենախոսությունը՝ «Երևանի փոքր կենտրոնի վերարժևորման գեղագիտական խնդիրները» թեմայով, լիովին համապատասխանում է գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգի 6-րդ և 7-րդ կետերի պահանջներին և կարող է դիտարկվել որպես բնագավառում կարևոր նշանակություն ունեցող խնդրի և համապատասխան լուծումների առաջադրում, իսկ դրա հեղինակն արժանի է ճարտարապետության թեկնածուի գիտական աստիճանի շնորհման:

Ճարտարապետության դոկտոր, դոցենտ Սարգիս Թովմասյան

Ճարտ. դոկտոր Ս.Ա.Թովմասյանի ստորագրությունը հաստատում եմ՝
ՃՀՀԱՀ-ի գիտական քարտուղար, դոցենտ Լ.Լ.Լևոնյան

27.07.2023թ